

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 3. 2021, sp. zn. 25 Cdo 1267/2020, ECLI:CZ:NS:2021:25.CDO.1267.2020.1

Číslo: 59/2022

Právní věta:

Odstoupí-li zákazník od smlouvy o zájezdu pro porušení povinnosti pořadatele, má právo na vrácení zaplacené ceny zájezdu, aniž by sám byl povinen zaplatit pořadateli odstupné. Jestliže od smlouvy neodstoupí a zájezd neabsolvuje, nemá proti pořadateli právo na náhradu škody představované cenou nerealizovaného zájezdu, protože příčinou jeho újmy je jeho vlastní rozhodnutí.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 30.03.2021

Spisová značka: 25 Cdo 1267/2020

Číslo rozhodnutí: 59

Číslo sešitu: 6

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Odstoupení od smlouvy

Předpisy: § 1728 odst. 2 o. z.

§ 2524 o. z.

§ 2533 o. z.

§ 2536 o. z.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Dotčená rozhodnutí:

Stanovisko Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 18. 11. 1970, sp. zn. [Cpj 87/70](#), uveřejněné pod číslem 55/1971 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2018, sp. zn. [25 Cdo 1214/2018](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 8. 2017, sp. zn. [25 Cdo 3285/2015](#)

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 8. 2011, sp. zn. [25 Cdo 4841/2009](#)

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2018, sp. zn. [25 Cdo 2999/2018](#)

Nález Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2007, sp. zn. [I. ÚS 312/05](#), N 177/47 SbNU 353

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání žalované změnil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 7. 11. 2019, sp. zn. 20 Co 288/2019, tak, že se rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 3 ze dne 8. 4. 2019, sp. zn. 6 C 49/2018, potvrzuje.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Obvodní soud pro Prahu 3 rozsudkem ze dne 8. 4. 2019, č. j. 6 C 49/2018-124, zamítl žalobu o zaplacení 143 017,38 Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 11. 12. 2017 do zaplacení pro každého z žalobců a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Ve sporu o náhradu škody vycházel ze zjištění, že účastníci dne 9. 5. 2017 uzavřeli smlouvu o zájezdu, podle níž se žalobci za cenu 143 017,38 Kč na osobu měli od 28. 10. 2017 do 17. 11. 2017 zúčastnit zájezdu pořádaného žalovanou do JAR, Lesotha, Svazijska a Madagaskaru. Podle všeobecných smluvních podmínek žalované jsou informace zdravotního charakteru uveřejněny na stránkách Ministerstva zahraničních věcí České republiky (dále jen „MZV“) a Ministerstva zdravotnictví České republiky (dále jen „MZ“). V rámci informací, zaslaných žalobcům elektronicky dne 21. 9. 2017, žalovaná upozornila žalobce na výskyt malárie v zemích, které mají navštívit, doporučila jim preventivně brát antimalarika, nechat se očkovat proti žlutence typu A a zkontrolovat očkování proti tetanu. Na internetových stránkách MZV bylo 20. 1. 2017 uveřejněno upozornění pro turisty o zvýšeném riziku nákazy dýmějovým morem na Madagaskaru, které bylo dne 20. 10. 2017 aktualizováno informací o rapidním navýšení počtu onemocnění a výskytu plicní formy moru v září a říjnu 2017. Dýmějovým morem na Madagaskaru každoročně onemocní kolem 200 osob, od 23. 8. 2017 nabyl výskyt tohoto onemocnění včetně jeho plicní formy rozsahu epidemie. Žalobce a) tyto skutečnosti zjistil asi dva až tři týdny před odletem na zájezd, dne 13. 10. 2017 se elektronicky dotázal žalované, jak bude nastalou situaci řešit, a poukázal na to, že jej o výskytu dýmějového moru neinformovala, ačkoli MZ na svých stránkách upozornilo na dýmějový mor na Madagaskaru už v lednu 2017. Žalovaná žalobci 16. 10. 2017 sdělila, že mor se na Madagaskaru vyskytuje trvale a při dodržení hygienických opatření nepředstavuje pro turisty nebezpečí. Nabídla mu možnost úpravy trasy zájezdu s vynecháním Madagaskaru za příplatek 36 400 Kč na osobu (vzhledem k tomu, že již uhradila smluvním partnerům veškeré služby podle původního plánu cesty). Žalobci změnu zájezdu neakceptovali, od smlouvy neodstoupili a na zájezd neodcestovali. Dne 27. 11. 2017 vyzvali žalovanou k náhradě škody ve výši zaplacené ceny zájezdu. Obvodní soud dospěl k závěru, že mezi účastníky byla uzavřena platná smlouva o zájezdu podle § 2521 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „o. z.“). Žalovaná neporušila svou informační povinnost podle § 1728 odst. 2 o. z., ani § 2524 odst. 1 o. z. a zákona č. 159/1999 Sb., o některých podmínkách podnikání v oblasti cestovního ruchu (dále jen „cestovní zákon“), neboť z žádného ustanovení cestovního zákona nevyplývá povinnost pořadatele zájezdu informovat zákazníka o zdravotních rizicích dané destinace, § 9a odst. 2 písm. f) cestovního zákona ukládá pořadateli jen povinnost informovat zákazníka o zdravotních formalitách (např. povinných očkováních), což žalovaná splnila. Žalobci věděli již při uzavření smlouvy, že další zdravotní informace mohou získat na internetových stránkách MZ a MZV a ke dni uzavření smlouvy se na stránkách MZ informace o dýmějovém moru na Madagaskaru již nacházely. Museli si být vědomi, že plánují-li cestu do tropických oblastí, mohou v nich očekávat výskyt různých nakažlivých nemocí, přesto se však o zdravotní rizika pobytu v cílových destinacích začali zajímat až dva či tři týdny před zájezdem. Informaci o epidemickém rozšíření dýmějového moru ve spojení s výskytem plicní formy nemoci, které se žalobcům dostalo před odletem z veřejných zdrojů, jim při uzavírání smlouvy žalovaná poskytnout nemohla, protože taková situace nastala až 3 měsíce po jejím uzavření. Obvodní soud proto žalobu o náhradu škody zamítl na základě závěru, že žalovaná neporušila svou předšmluvní povinnost.

2. Městský soud v Praze k odvolání žalobců rozsudkem ze dne 7. 11. 2019, č. j. 20 Co 288/2019-158, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalované uložil zaplatit každému z žalobců 143 017,38

Kč s úrokem z prodlení ve výši 8,05 % ročně od 11. 12. 2017 do zaplacení a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů. Odvolací soud vyšel s obvodním soudem zjištěného skutkového stavu. Jeho právní hodnocení korigoval v tom, že žalovaná měla vzhledem k datu uzavření smlouvy o zájezdu podle § 2524 odst. 1 o. z., ve znění účinném do 30. 6. 2018, a § 10 cestovního zákona, ve znění účinném do 30. 6. 2018, (obvodním soudem použitý § 9a cestovního zákona v rozhodné době neplatil), sdělit žalobcům (mimo jiné), jaké zdravotní doklady jsou pro cestu a pobyt vyžadovány, což splnila. Na rozdíl od soudu prvního stupně však odvolací soud dospěl k závěru, že neinformovala-li žalovaná žalobce před uzavřením smlouvy, že se na Madagaskaru běžně vyskytuje dýmějový a plicní mor, ačkoli jí tato skutečnost byla známa, porušila svou povinnost podle obecného ustanovení § 1728 odst. 2 o. z. Informaci o výskytu moru v cílové destinaci (která není obecně známou) je třeba pokládat za objektivně relevantní a podstatnou pro každého zájemce, který s její znalostí může posoudit zdravotní rizika cesty a zvážit, zda ji uskuteční. Této povinnosti poskytnout konkrétní informace se žalovaná nemohla zprostit tím, že ve všeobecných smluvních podmínkách (nepřehledných a psaných drobným písmem) zákazníky odkázala, aby si informace o situaci v místě pobytu dohledali na stránkách MZ a MZV. Škodu, způsobenou porušením předšmluvní informační povinnosti podle § 1728 odst. 2 o. z. a představovanou zaplacenou cenou zájezdu, je žalovaná povinna žalobcům nahradit podle § 2910 o. z.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Rozsudek odvolacího soudu napadla žalovaná dovoláním, jehož přípustnost podle § 237 o. s. ř. spatřuje v tom, že napadené rozhodnutí závisí na vyřešení judikaturou dovolacího soudu dosud neřešené otázky, zda cestovní kancelář je před uzavřením cestovní smlouvy povinna podle § 1728 odst. 2 o. z. informovat zájemce o zvýšeném riziku výskytu nakažlivé nemoci v cílové destinaci, zda je tak povinna učinit i v případě, že výskyt takové nemoci je obecně známou skutečností a zda lze výskyt dýmějového moru na Madagaskaru za takovou obecně známou skutečnost považovat. Názor odvolacího soudu, že neinformovala-li žalobce před uzavřením smlouvy o tom, že na Madagaskaru se trvale vyskytuje dýmějový mor, pokládá za nesprávný. Jde-li totiž o obecně známou skutečnost, jak odvolací soud uzavřel, nebyl důvod o ní informovat zájemce. Odvolací soud navíc své rozhodnutí odůvodnil i tím, že žalobce neinformovala o epidemii dýmějového a plicního moru (což byl jediný důvod, pro který žalobci podle jejich vlastních tvrzení na zájezd neodjeli), ačkoli epidemických rozměrů dosáhl výskyt dýmějového moru (s novým výskytem moru plicního) až po uzavření smlouvy, žalovaná tudíž nemohla tyto události předvídat a informaci o nich podle § 1728 odst. 2 o. z. žalobcům nemohla podat. Vznikla-li žalobcům škoda nenastoupením na zájezd, nestalo se tak v příčinné souvislosti jednáním žalované, ale s nepředvídatelnou okolností – epidemií, která vypukla až po uzavření smlouvy o zájezdu. Dovolatelka je dále přesvědčena, že se odvolací soud odchýlil od ustálené judikatury dovolacího soudu k otázce příčinné souvislosti a spoluzavinění poškozeného (např. od rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 25. 7. 2018, sp. zn. [25 Cdo 1214/2018](#)), neboť existenci příčinné souvislosti mezi jednáním žalované a tvrzenou škodou nehodnotil a možnost spoluzavinění žalobců ani nebral v úvahu. Podle žalované by cestující měl být přinejmenším částečně odpovědný za vzniklou škodu, jestliže při plánování a výběru zájezdu nevynaložil určitou míru obezřetnosti, kterou by bylo možno od každého očekávat, a nezjistil si sám aktivně podmínky života v dané destinaci, které pokládá za důležité. Konečně dovolatelka namítla, že rozhodnutí odvolacího soudu bylo pro ni překvapivé, odvolací soud ji nepoučil o možném jiném závěru o splnění podmínek § 1728 o. z., než učinil soud prvního stupně. Tím se odvolací soud odchýlil od zásad vyjádřených např. v rozsudcích Nejvyššího soudu ze dne 19. 10. 2010, sp. zn. [30 Cdo 2750/2009](#), či ze dne 28. 4. 2009, sp. zn. [22 Cdo 3441/2006](#). Z uvedených důvodů navrhl, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu změnil tak, že potvrdí rozsudek obvodního soudu a uloží žalobcům nahradit žalované náklady odvolacího i dovolacího řízení.

4. Žalobci označili dovolání za nepřipustné a nedůvodné a navrhli jeho odmítnutí, případně zamítnutí. Rozsudek odvolacího soudu je podle nich správný a nemohl být pro účastníky ani překvapivým. Za daného skutkového stavu bylo možno takové rozhodnutí předvídat, šlo jen o právní hodnocení. Žalobci žalované nevytýkají, že nepředvídala epidemii, ale že je neinformovala o zvýšeném riziku onemocnění morem na Madagaskaru, přičemž tato informace byla pro ně zásadní a žalovaná jim ji měla poskytnout, ať se jednalo o obecně známou skutečnost či nikoli. Žalobci sami si uvedeného rizika nebyli vůbec vědomi. Sami se na způsobení škody nepodíleli ani částečně, jsou přesvědčeni, že byli dostatečně obezřetní. Absolvovali doporučená očkování a nakoupili antimalarika, jakmile se (víceméně náhodou) dozvěděli o epidemii moru, začali problém řešit s žalovanou. Poukaz žalované na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. [25 Cdo 1214/2018](#) je nepřipadný, neboť uvedený judikát řešil otázku spoluzavinění poškozeného za škodu vzniklou tím, že pořadatel zájezdu neposkytl zákaznici informace o vízové povinnosti při cestě do USA před uzavřením smlouvy, ale až před odjezdem. Okolnost, že pro cestu do USA je třeba vízum, je skutečně obecně známou, proto bylo možno shledat spoluzavinění i u zákaznice, zatímco výskyt moru na Madagaskaru všeobecně známou skutečností není a žalobcům se od žalované informace o tom nedostalo nikdy.

III.

Připustnost dovolání

5. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) shledal, že dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou - účastnicí řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), zastoupenou advokátem ve smyslu § 241 o. s. ř., a je přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř., neboť napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky, zda zaplacená cena zájezdu, na který zákazník neodcestoval pro porušení předsmulvné informační povinnosti pořadatelem, je škodou, která zákazníkovi vznikla v příčinné souvislosti s daným porušením povinnosti, která za daných skutkových okolností nebyla dosud v judikatuře dovolacího soudu řešena. Dovolání je důvodné.

IV.

Důvodnost dovolání

6. Nesprávné právní posouzení věci (§ 241a odst. 1 o. s. ř.) může spočívat v tom, že odvolací soud věc posoudil podle nesprávného právního předpisu, nebo že správně použitý právní předpis nesprávně vyložil, případně jej na zjištěný skutkový stav věci nesprávně aplikoval.

7. Vzhledem k datu uzavření smlouvy o zájezdu (9. 5. 2017) jsou pro posouzení věci rozhodná znění zákona č. 89/2012 Sb. a zákona č. 159/1999 Sb. ve znění účinném do 30. 6. 2018.

8. Podle § 1728 odst. 2 o. z. při jednání o uzavření smlouvy si smluvní strany vzájemně sdělí všechny skutkové a právní okolnosti, o nichž ví nebo vědět musí, tak, aby se každá ze stran mohla přesvědčit o možnosti uzavřít platnou smlouvu a aby byl každé ze stran zřejmý její zájem smlouvu uzavřít.

Podle § 2524 o. z. pořadatel sdělí zákazníkovi vhodným způsobem ještě před uzavřením smlouvy údaje o pasových a vízových požadavcích, lhůtách pro jejich vyřízení a sdělí mu také, jaké zdravotní doklady jsou pro cestu a pobyt požadovány.

Podle § 10 odst. 1 zákona č. 159/1999 Sb. cestovní kancelář je povinna před uzavřením cestovní smlouvy v katalogu, případně jinou prokazatelnou formou pravdivě, srozumitelně, úplně a řádně informovat o všech skutečnostech, které jsou jí známy a které mohou mít vliv na rozhodnutí zájemce o koupi zájezdu, zejména o pasových a vízových požadavcích pro občany České republiky a zdravotních formalitách, které jsou nutné pro cestu a pobyt, a o obvyklých cenách a lhůtách pro jejich vyřízení [písm. i) tohoto ustanovení].

Podle § 2910 o. z. škůdce, který vlastním zaviněním poruší povinnost stanovenou zákonem a zasáhne tak do absolutního práva poškozeného, nahradí poškozenému, co tím způsobil. Povinnost k náhradě vznikne i škůdci, který zasáhne do jiného práva poškozeného zaviněným porušením zákonné povinnosti stanovené na ochranu takového práva.

9. Občanský zákoník účinný od 1. 1. 2014 v § 1728 odst. 2 upravuje obecně tzv. před smluvní povinnost obou smluvních stran jakéhokoli závazku vzájemně si před uzavřením smlouvy sdělit všechny skutkové a právní okolnosti, o nichž ví nebo vědět musí, a které mají význam pro jejich rozhodnutí smlouvu uzavřít. Speciální ustanovení § 2524 o. z. ukládá pořadateli zájezdu povinnost sdělit zákazníkovi údaje o pasových a vízových požadavcích, lhůtách pro jejich vyřízení, a o tom, jaké zdravotní doklady jsou pro cestu a pobyt požadovány. Podrobněji (ohledně zdravotních formalit totožně) povinnosti pořadatele zájezdu upravuje také § 10 cestovního zákona. Nejde ovšem o rozsah uzavřený a definitivní (viz slovo „zejména“ v posledně citovaném ustanovení), není proto vyloučeno, aby se povinné informace týkaly i dalších okruhů. Nejvyšší soud již v rozsudku ze dne 25. 7. 2018, sp. zn. [25 Cdo 1214/2018](#), konstatoval, že porušení před smluvní informační povinnosti, ať k ní došlo neposkytnutím žádných informací, nebo poskytnutím informací obsahově nesprávných či mylných, představuje porušení právní povinnosti ve smyslu § 420 odst. 1 obč. zák. Podle občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014 (za podmínek § 3078 o. z.), jde o porušení zákonné povinnosti podle § 2910 o. z. Odpovědnost za vzniklou újmu nastupuje při naplnění všech znaků tohoto ustanovení, tzn. protiprávní jednání (zasahující do absolutního práva poškozeného či porušující tzv. ochrannou normu), vznik újmy a vztah příčinné souvislosti mezi těmito dvěma podmínkami, to vše při presumovaném zavinění. Příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním a vznikem újmy jako jeden z nezbytných předpokladů odpovědnosti je dána pouze tehdy, je-li újma podle obvyklého (přirozeného) chodu věcí i obecné zkušenosti adekvátním následkem protiprávního úkonu či škodní události, přičemž základním kritériem, ze kterého vychází teorie adekvátnosti, je právě objektivní předvídatelnost škodního následku (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 8. 2017, sp. zn. [25 Cdo 3285/2015](#), usnesení téhož soudu ze dne 25. 9. 2018, sp. zn. [25 Cdo 2999/2018](#), či nálezy Ústavního soudu ze dne 1. 11. 2007, sp. zn. [I. ÚS 312/05](#), uveřejněný pod č. 177/2007 Sbírky nálezů a usnesení Ústavního soudu). K přerušení příčinné souvislosti dochází, jestliže nová okolnost působila jako výlučná a samostatná příčina, která vyvolala vznik škody bez ohledu na původní škodnou událost. Zůstala-li původní škodná událost tou skutečností, bez níž by k následku nedošlo, příčinná souvislost se nepřerušuje (viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 8. 2011, sp. zn. [25 Cdo 4841/2009](#)).

10. Podle § 2533 o. z. zákazník může před zahájením zájezdu od smlouvy odstoupit vždy, avšak pořadatel jen tehdy, byl-li zájezd zrušen, anebo porušil-li zákazník svou povinnost.

Podle § 2536 odst. 1 o. z. odstoupí-li od smlouvy zákazník z jiného důvodu, než je porušení povinnosti pořadatele, zaplatí pořadateli odstupné podle § 2527 odst. 1 písm. e). Stejně odstupné zákazník zaplatí, odstoupí-li od smlouvy pořadatel pro porušení povinnosti zákazníka.

Podle § 2536 odst. 2 o. z. odstoupí-li zákazník od smlouvy proto, že pořadatel porušil svou povinnost, nemá zákazník povinnost platit odstupné. To platí i tehdy, nebyl-li zákazníkovi poskytnut náhradní zájezd.

Podle této úpravy zjistí-li zákazník před zahájením zájezdu, že pořadatel porušil svou povinnost, může ještě před zahájením zájezdu od smlouvy odstoupit, aniž by byl povinen platit odstupné. Z logiky věci vyplývá, že porušena musí být povinnost, kterou měl pořadatel splnit před zahájením zájezdu, tedy i před smluvní informační povinnost podle § 2524 o. z., resp. § 1728 odst. 2 o. z. Odstoupením od smlouvy se závazek zrušuje od počátku (§ 2004 odst. 1 o. z.) a strana, která na základě něj již plnila, má právo na vrácení toho, co plnila (§ 2993 o. z.). Odstoupí-li tedy zákazník od smlouvy o zájezdu pro porušení povinnosti pořadatele, má právo na vrácení zaplacené ceny zájezdu,

aniž by sám byl povinen zaplatit pořadateli odstupné. Jestliže od smlouvy neodstoupí a zájezd neabsolvuje, nemá proti pořadateli právo na náhradu škody představované cenou nerealizovaného zájezdu, protože příčinou jeho újmy je jeho vlastní rozhodnutí.

11. Dovolací otázka, zda žalovaná porušila svou předsmmluvní povinnost podle § 1728 odst. 2 o. z. tím, že neinformovala žalobce o výskytu dýmějového moru na Madagaskaru, tak není pro rozhodnutí o uplatněném nároku významná, neboť pokud by žalovaná zmíněnou povinnost neporušila, nemohla by odpovídat žalobcům za škodu. Pokud by povinnost porušila, mohli se žalobci domoci vrácení zaplacené ceny zájezdu cestou plnění ze zrušené smlouvy (a škoda by jim nevznikla). Žalovaná by mohla odpovídat žalobcům za škodu jen v případě, že by jí mohla být kladena k tíži případná nedobytnost pohledávky žalobců na vrácení ceny zájezdu. Taková situace v dané věci nenastala.

12. Důvodná je tedy dovolací námitka nesprávného právního posouzení vztahu příčinné souvislosti mezi tvrzeným porušením právní povinnosti žalovanou a vznikem škody na straně žalobců. Žalobci se domáhají vrácení ceny zájezdu, na který nenastoupili s odůvodněním, že po uzavření smlouvy zjistili podstatné skutečnosti bránící jim v účasti na zájezdu, které jim žalovaná před uzavřením smlouvy nesdělila, ač tak učinit měla. Zde je ovšem třeba odlišit nárok na náhradu škody od nároku na vrácení plnění po odstoupení od smlouvy. Škodou je totiž podle právní teorie i praxe újma, která nastala v majetkové sféře poškozeného, a je objektivně vyjádřitelná penězi. Skutečnou škodou je nutno rozumět takovou újmu, která znamená zmenšení majetkového stavu poškozeného oproti stavu před škodnou událostí a která představuje majetkové hodnoty, jež je třeba vynaložit k uvedení věci do předešlého stavu (srov. např. stanovisko bývalého Nejvyššího soudu ČSSR sp. zn. [Cpj 87/70](#), publikované pod číslem 55/1971 Sb. rozh. obč., použitelné i při výkladu § 2952 o. z.). V poměrech posuzovaného případu má podle žalobců škodu na jejich jmění představovat zaplacená cena zájezdu, který neabsolvovali, takže se jim za tyto finanční prostředky nedostalo sjednaného plnění (zbytečně vynaložené náklady). Jestliže však žalobcům v případě porušení povinnosti pořadatelem zájezdu především vzniklo, jak shora uvedeno, právo na odstoupení od smlouvy o zájezdu a na vrácení předmětné částky (bez nutnosti platit odstupné), pak okolnost, že tohoto oprávnění nevyužili, byla jejich volbou a stav, kdy se vynaložení peněz na nevyužitý zájezd stalo zbytečným nákladem, se odvinul od jejich rozhodnutí zájezdu se nezúčastnit (nepřijmout plnění druhé smluvní strany), ačkoliv na to měli podle stále trvající smlouvy právo. Pokud by naopak využili právo odstoupit od smlouvy, takto charakterizovaná škoda by jim nevznikla. Jinými slovy skutečnost, že se žalobci z vlastní vůle rozhodli nevyužít zákonné možnosti odstoupit od smlouvy, přerušila příčinnou souvislost mezi jimi vyčíslenou škodou a tvrzeným porušením zákonné povinnosti žalovanou. Bezprostřední příčinou škody, spočívající v tom, že za cenu zájezdu neobdrželi protiplnění, se tak stala okolnost přičitatelná žalobcům (§ 2918 o. z.), a to rezignování na logický a řádný postup ukončení smluvního vztahu s nárokem na vrácení ceny zájezdu.

13. Z uvedeného je zřejmé, že uplatněný dovolací důvod je naplněn a že rozhodnutí odvolacího soudu je věcně nesprávné. Protože dosavadní výsledky řízení umožňují o věci rozhodnout, změnil dovolací soud podle § 243d odst. 1 písm. b) o. s. ř. rozsudek odvolacího soudu tak, že potvrdil rozsudek soudu prvního stupně včetně výroků o nákladech řízení před soudem prvního stupně.